

4de vergadering

Dinsdag 9 november 2004

Aanvang 10.00 uur

Voorzitter: Timmerman-Buck

Tegenwoordig zijn 73 leden, te weten:

Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Bierman-Beukema toe Water, Biermans, Broekers-Knol, Van den Broek-Laman Trip, Van Dalen-Schiphorst, Dees, Doek, Doesburg, Dölle, Van Driel, Dupuis, Eigeman, Engels, Essers, Van Gennip, De Graaf, Hamel, Hessing, Van Heukelum, Hoekzema, Ten Hoeve, Holdijk, Jurgens, Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oije, Ketting, Klink, Kox, Van der Lans, Van Leeuwen, Leijnse, Lemstra, Van der Linden, Linthorst, Luijten, Maas-de Brouwer, Meindertsmas, Meulenbelt, Middel, Van Middelkoop, Nap-Borger, Noten, Van den Oosten, Pastoor, Platvoet, Pormes, Puffers, Van Raak, Rabbinge, De Rijk, Rosenthal, Russell, Schouw, Schuurman, Schuyer, Slagter-Roukema, Soutendijk-van Appel-doorn, Swenker, Sylvester, Tan, Terpstra, Van Thijn, Timmerman-Buck, Vedder-Wubben, Wagemakers, Walsma, Werner, Westerveld, Witteveen, Woldring en De Wolff,

en de heer Bot, minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Dekker, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, en de heer Nicolai, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken.

□

De **voorzitter**: Ingekomen zijn twee beschikkingen van de voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal houdende:
- aanwijzing van de heer R.H. Hessing tot lid van de Raadgevende

Interparlementaire Beneluxraad in de bestaande vacature voor de fractie van de LPF;

- aanwijzing van de heer T.R. Doesburg tot lid van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad in de bestaande vacature voor de fractie van de PvdA.

Deze beschikkingen liggen op de griffie ter inzage. Ik stel voor, deze beschikkingen voor kennisgeving aan te nemen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: De overige ingekomen stukken staan op een lijst die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het einde van deze editie.)

De **voorzitter**: Op 14 september jongstleden zijn de slotwetten over het jaar 2003 als hamerstuk afgedaan. Verzuimd is toen de Jaarverslagen en de daarbij behorende rapporten van de Algemene Rekenkamer over het jaar 2003 voor kennisgeving aan te nemen en de ministers décharge te verlenen voor het door hen gevoerde beleid. Derhalve stel ik nu aan de Kamer voor, de Jaarverslagen over het jaar 2003 van de ministeries en fondsen en de daarbij behorende rapporten van de Algemene Rekenkamer (29540) voor kennisgeving aan te nemen en de desbetreffende ministers décharge te verlenen

voor het door hen gevoerde financiële beheer.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het voorstel van Rijkswet Wijziging van de Rijks-octrooiwet, de Rijks-octrooiwet 1995 en de Zaaizaad- en Plantgoedwet ten behoeve van de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen (26568, R1638);**
- **het voorstel van Rijkswet Wijziging van de rijkswet houdende wijziging van de Rijks-octrooiwet, de Rijks-octrooiwet 1995 en de Zaaizaad- en Plantgoedwet ten behoeve van de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen (29739, R1767);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet verzelfstandiging Informatiseringsbank in verband met de evaluatie van die wet (29250);**
- **het wetsvoorstel Goedkeuring van de opzegging van de op 6 augustus 1992 te Oslo tot stand gekomen Internationale Overeenkomst inzake het opzetten en de exploitatie van een niet-militair plaatsbepalings-systeem LORAN C in Noordwest-Europa en het noordelijk deel van de Atlantische Oceaan (29627);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet pleziervaartuigen in verband met de invoering van uitlaat- en geluidsemissienormen voor pleziervaartuigen en uitbreiding van de werkingssfeer van die wet tot voortstuwingsmotoren van pleziervaartuigen en waterscooters (29669);**

Voorzitter

- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met inbeslagname en doorzoeking door de rechter-commissaris (29252);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering houdende enkele wijzigingen in de regeling van de voorlopige hechtenis (29253);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Wetboek van Strafrecht en de Wet op de rechterlijke organisatie in verband met het horen van getuigen en enkele verwante onderwerpen (29254);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van het Wetboek van Strafvordering strekkende tot aanpassing van de eisen te stellen aan de motivering van de bewezenverklaring bij een bekende verdachte (29255).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: De aanwezige leden van de fractie van GroenLinks wordt conform artikel 121 van het Reglement van orde aantekening verleend, dat zij geacht willen worden tegen de wetsvoorstellen 29253, 29254 en 29255 te hebben gestemd.

Aan de orde is het **debat** over de **Staat van de Europese Unie (29803)**.

De **voorzitter**: Ik heet de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken van harte welkom.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Jurgens** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Het publieke debat over Europa is het afgelopen jaar opgeleefd, dankzij de toetreding van tien nieuwe lidstaten, de kandidatuur van nog drie en vooral de kandidatuur van Turkije. Helaas waren degenen die het debat begonnen vooral defensief: Behoren die landen wel tot Europa, tot de Europese identiteit? Wordt de Europese Unie niet te groot? Komen er niet te veel vreemdelingen op onze arbeidsmarkt? Die laatste vraag miskent de

aard van de gemeenschappelijke markt, dunkt mij. De vraag of de EU niet te groot wordt om nog een bestuurbare eenheid te blijven is echter alleszins relevant. Tegenover de critici moeten wij het Constitutioneel Verdrag stellen. Dat is er immers op gericht om de bestuurbaarheid, de rechtsstatelijkheid en de doorzichtigheid van de EU te vergroten. Het is nog niet genoeg, maar het is weer een stap voorwaarts. Het is zo'n stap als vanaf 1956 telkens weer gemaakt is. Hecht aan elkaar verankerd, wil Europa de gruwelijke oorlogen waardoor het tot 1945 werd verwoest onmogelijk maken.

De vraag over de Europese identiteit is veel moeilijker te beantwoorden. De regering, en met name de minister-president, heeft zich tijdens het EU-voorzitterschap ten doel gesteld om in een reeks conferenties "de aandacht te vestigen op het Europese beschavingsideaal en zijn waarden". Vandaag is het 9 november. 15 jaar geleden viel de Muur die 28 jaar Duitsland en ons allen terroriseerde. In 1938, ook op 9 november, vond de Kristalnacht plaats en op 11 november 1918 werd de wapenstilstand voor het einde van de Eerste Wereldoorlog getekend; een slachting van miljoenen soldaten.

Voor iemand die net als ik zojuist is teruggekeerd van een reis, georganiseerd door het Auschwitz Comité, naar Auschwitz-Birkenau, Maidanek en Sobibor kost het moeite om dit idealisme, dit Europese beschavingsideaal, als werkelijkheid onder ogen te zien. Voor Helga Deen die in het kamp Vught in 1943, achttien jaar oud, haar zojuist ontdekte dagboek schreef voordat zij met haar lotgenoten in juli 1943 werd afgevoerd en beestachtig vermoord in Sobibor ± dat overigens nu ligt aan de uiterste oostgrens van de EU ± was van die beschaving en waarden weinig te zien.

Wij moeten ons, zo werd mij opnieuw duidelijk verleden week, geen illusies maken. In 1939 woonden er in Polen 3 miljoen joden, nu 2000. De Sjoa betekent een ontwaarding aller waarden. Daarover dus geen illusies, voorzitter, laat staan pretenties.

De minister, als hij hier aanwezig was geweest, zal zich het interruptie-debatje herinneren dat ik met hem voerde over de vraag of het begrip "humanisme" in de preambule van

het grondwettelijke verdrag al dan niet de joods-christelijke tradities omvat. Naar mijn gevoel omvat dit begrip, de "humanitas" van Marcus Tullius Cicero en van de 15de-eeuwse humanist Aeneas Silvius Piccolomini, de latere paus Pius II, wel degelijk de kernwaarden van onze beschaving. In de 19de eeuw was het onder meer Friedrich von Humboldt die, als neo-humanist, deze humanitas verbreidde. In de naar hem genoemde universiteit in Berlijn hield onze minister van Buitenlandse Zaken dan ook onlangs een rede die de aandacht trok, omdat hij voor Europa een federatie sui generis bepleitte.

Deze humanitas, deze menselijkheid, heeft ten doel de harmonische ontwikkeling van de begaafdheden van de mens, de hoogste ontplooiing van de menselijke cultuur en beschaving en voorts de milde houding tegenover medemensen, ja, de hele creatuur die daarbij past. "Menselijkheid", zei Goethe, "geeft aan genot een ziel en aan verlangen een geest, zij verschaft aan kracht bevalligheid en aan gezag een hart." Menselijkheid is dus het ethos waarnaar wij streven. Het was de Verlichting die dit vertaalde, veelvuldig onder verzet van de georganiseerde religieuze rechtzinnigheid, in mensenrechten, rechtsstaat en democratie. Het waren de Franse en Amerikaanse revoluties die het uitdroegen. Verleden week dinsdag vielen in Amsterdam schoten vanuit een reactionaire wereldvisie die dit humanistische ethos wil ontkennen.

Het gaat dus om de Europese identiteit. Zijn dat de waarden, die ik zojuist trachtte te omschrijven?

Artikel 1, lid 2, van het grondwettelijke verdrag, zoals het helaas nog niet geldt maar hopelijk zal gelden, omschrijft de waarden van de Unie: menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, rechtsstaat, mensenrechten. Het wil dat onze samenleving gekenmerkt wordt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid en solidariteit. Dit is een opsomming van de waarden die de EU wil nastreven. Het zijn dezelfde waarden van de menselijkheid, de humanitas, die ik zojuist omschreef.

Vormen zij tevens onze Europese identiteit, zoals de minister-president lijkt te geloven? Kunnen we ze gebruiken om na te gaan waar de grenzen van Europa liggen? Mij